

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5'20, za pol leta K 2'60, za četrt leta K 1'30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravišstvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Same priprave.

V svetovnem vrvenju je nastalo povsem novo življenje. Mirnemu opazovalcu se zdi, kakor bi se vračalo na svet polagoma običajno družabno življenje in bi nastajala dva sveta: vojni organizem in organizem civilnega prebivalstva. Vojna opravlja svojo nalogo, civilne, zlasti pa gospodarske združbe, političke meščanske stranke in propagatorji za mir se shajajo, se posvetujejo in kujejo načrte za bodočnost, za svoj obstanek in za njih prosperiranje po vojni.

Doslej o vseh teh stvareh nismo čitali po časopisju obširnejših poročil. Listi so le poročali, da so socialni demokrati na Ruskem, deloma na Angleškem, v Rumuniji, v Srbiji itd. nastopali odločno proti vojni. Odkar se je pa pojavil glas v angleški zbornici lordov proti vojni, prihajajo od vseh strani poročila, da so na Francoskem tudi siti vojne, da je Italijanom žal, ker so vstopili v vojno, da je Rusija nezadovoljna s svojimi zaveznicami in podobne stvari.

Vsi ti dogodki so opogumili meščanske stranke, da so jele objavljati obširnejša poročila o svojih posvetovanjih, načrtih in sklepih. Ti privilegirani sloji imajo tudi sedaj popolno svobodo, ker se pečajo s problemi, kako izvedejo in utrdijo svoje meščansko političko in gospodarsko stališče, na katero se naslanja sedanja družabna organizacija države.

Za politički in gospodarski razvoj po vojni pri nas sta se vršili dve posebno važni posvetovanji: zborovanje avstrijskih industrijcev ter zborovanje nemških in avstrijskih nemških politikov.

O zborovanju industrijcev poročajo:

Na zborovanju osrednjih zvez avstrijskih industrijcev na Dunaju je rekel predsednik Vetter glede gospodarskega

razmerja do Ogrske, da upamo, da krvavi nauki vojske ne bodo ostali brez sadu in da sme in more nagodba med obema polovicama služiti samo enemu cilju: okrepitvi sile monarhije. Ostati mora enotno carinsko in gospodarsko ozemlje, kar ni samo sebična zahteva avstrijske industrije, ampak tudi temelj bodoče gospodarske moči monarhije. Politično zvezo z Nemčijo se mora izpopolniti z gospodarskim zblizanjem. Potreba o gospodarskem zblizanju med Avstrijo in Nemčijo mora ravnokar globoko prodreti v ljudsko zavest, kakor so nemški narod in avstrijski narodi spoznali kot nekaj samoumevnega, da se ohrani politična in vojaška zveza. Danes pa še nismo prav nič poučeni, kakšno stališče zavzema vlada. Zato se mora industrija temeljito baviti s tem vprašanjem, da spravi s pota obile težkoče in vlado vzbudi do iniciative.

Na zborovanju so sprejeli resolucijo, kjer je rečeno, da zdaj ni mogoče skleniti končnoveljavne pogodbe z Ogrsko, pač pa je takoj treba začeti s predpripravami. Takoj je treba stopiti v razgovor z Nemčijo glede bodočega gospodarskega razmerja. Avstrijski industrijci imajo v tem pogledu to stališče: Z ozirom na naše posebne gospodarske interese je stremeti za tesno gospodarsko zvezo, v kateri se s pogodbo določi, da je trgovska politika skupna stvar. Želeli je, da se to razmerje tako uredi, da se morejo druge države pridružiti. Postaviti je treba temelj srednjeevropskemu gospodarskemu bloku. Naglašali so tudi važnost Balkana za Avstrijo in Nemčijo.

Obširno se je govorilo tudi o draginji in nezadostnih vladnih odredbah. V posebni resoluciji zahtevajo industrijci, da je treba preskrbo z živili boljše organizirati in radi javnega blaga bolj krepko omejiti posameznika in njegovo pravo. Seveda

med Avstrijo in Ogrsko ne sme biti razlike. Po bistvu nagodbe in v zmislu skupnosti bi morali Avstrija in Ogrska glede preskrbe z živili tvoriti skupno ozemlje, v katerem se svobodni promet ne sme zavirati in pri preskrbi z živili ali njihovi prodaji nuditi eni polovici posebne koristi na škodo druge polovice. Industrijci zahtevajo od vlade, da vsa vprašanja glede živil združi, enotno in obsežno uredi in takoj sestavi komisije za določitev cen.

Minuli teden so pa imeli tudi nemški in avstrijski nemški politiki zborovanje v Monakovem na Nemškem, ki se je potem nadaljevalo v Salzburgu. To bolj političsko zborovanje se je vršilo v Salzburgu pod predsedstvom prezidenta avstrijskega državnega zbora dr. Sylvestra. Iz Nemčije so prišli predsednik pruske poslane zbornice baron Zedtwitz in poslanci Gothein, Müller in Neumann; izmed avstrijskih nemških politikov pa so prišli bivši minister Schreiner, Dobernig, Gross, Dinghofer, Urban, Roller, Stölzel in Beurle.

Enako kakor se brigajo za svojo bodočnost industrijci in nacionalni političarji, se gibljejo po vsej monarhiji tudi agrarci in preračunjavajo, kje bi se še dala zagotoviti kaka ugodnost zanje.

V državah pa niso samo ti sloji, v državah je velika večina delovnih ljudi, ki pa hočejo odločevati o njih usodi stranke — seveda v svojem interesu —, o katerih prav lahko trdimo, da se organizirajo ne le v namen skupnega dela, v pospeševanje produktivnosti, prometnih in trgovskih pomočkov, marveč tudi zato, da ustvarijo močno bojno črto proti zahtevam delavstva. To je povsem naravno, in veliki tepci bi bili, če bi tega ne storili, ker imajo mnogo več pomočkov in moči na svoji strani kakor neorganizirani produktivski sloji.

LISTEK.

Menih Rasputin.

»Birševija Vjedomosti« sporoča o tem na ruskem dvoru priljubljenem možu, ki je imel dolgo časa velikanski vpliv na carja, a je nedavno prišel na dvoru v nemilost, naslednji življenjepis:

Čim bolj se je večalo materialno blagostanje Rasputinovo, na hvalo zbirke »za stavbo hiše božje« med bogaboječimi in dobrimi vernimi ljudmi, tem večji je bil vpliv in oblast, ki ju je Rasputin pridobil najprej v majhnem krogu prebivalcev domače vasi, med katerimi je bil najbolj vnet zanj skrinjar Strjapčov; pozneje je volil Rasputin za svoj delokrog Tjumen. Obdajali so ga njegovi prijatelji, ki so uživali dobre iz njegovih nedolžnih prejemkov in razširjali njegove »nauke«. Rasputin je vedno pravil: »Prepoznam vsakega človeka«. In res je prepoznal naklonjenost kmetov in siromašnejih slojev k sektirarstvu in ljubezni do božje resnice. »Iščete pot k bogu«, je rekel svojim prijateljem, »in jaz poznam pot, ki vodi k njemu in pokažem vam jo«.

Propaganda za Rasputinizem se je pričela z velikanskim fetišizmom.

Na dvorišču svoje hiše pri fari Pokrovskoje so Rasputin in njegovi prvi častilci izkopali globoko jamo in postavili vanjo navadni železni trinožnik namesto darovalne mize (altarja). »Pričela se je molitev«, pripovedujejo prebivalci iz Pokrovskoje. »V jami so zanetili velik ogenj, postavili tja trinožnik in razgrnili ogenj. Ko so nekaj časa molili, so pričeli skakati z ženskami čez ogenj. In ko je ogenj pogasil, so se pričele sramnosti. Kar skušali so se med seboj. Vprašali smo Griška, (okrajšava za Rasputinovo preime Gregorij): »Kaj delaš, pijani nepridiprav?« A odgovarjal je: »Brez greha ni kesa; greh je zaradi kesa, greh je prav tako vseč bogu kakor dobro delo, brez grehov ni dobrih del in ni kesa.« Tako je razlagal Griška svojo pobožnost. Sramotno je bilo to! Če bi Rasputin ne bil dobil pozneje »visokih« pokroviteljev, bi se bila oprijela njegovih »naukov« kvečjemu le fanatiška sekta, kakor so »bičarji« ali, kar je še verjetneje, sploh ne bi bil imel vpliva. Rasputin pa ni deloval samo med kmeti, marveč je poiskal pomočke in pota, da se je vdomačil tudi

med najgorenjimi desetistotci. »Le počakaj«, je rekel svojemu prijatelju Strjapčovu, pridem še v najfinejše sobane, boš videl!«

V Strjapčovovi hiši se je sedaj naselil Rasputin. Tam se zbirajo njegovi prijatelji in častilci. Svojega »pastirja« izkoriščajo s tem, da si prilaščajo majhen del njegovih prejemkov. Nenadoma je menjal Rasputin svoj značaj. Nehal je piti, postal je zamišljen, postal se je. Spremenil se je tudi na zunaj. Nosil je dolge lase, njegovo lice je dobilo izraz prosvetljenca. Bos, v mrazu in slabem vremenu, je obiskoval samostane, toda povsod so se ga čimprej iznebili. »Dva, tri dni je ostajal v samostanu, pa so že vedeli, koga imajo pri sebi«, pripovedujejo njegovi častilci. »Opažali so, da se Griška kaže svetega, in da hoče postati imeniten in da mu je vse drugo postransko« — no, in tako ga pode povsod. Vrhutega lazi Griška vedno za ženskami. Vede se obenem nedostojno in pravi: »Grešim, da se kesam«. Tako je z Griško.

V tej dobi se je Griška seznanil z nekim škofom, ki ga je potem zagovarjal. Po njem je dobil Rasputin dostop v žen-

Vsa znamenja kažejo, da bo po vojni organizacija šele pravzaprav zadobila svoj pomen: podjetniška organizacija za podjetnike, delavska organizacija pa za delavce. Organizacija je bodoča družabna potreba in le velik tepec ter škodljivec bo ostajal zunaj organizacije.

Podjetniki vedo ceniti pomen organizacije; tudi mnogo delavcev se že zave da nje pomena, mnogo jih je pa še, ki se organizaciji posmehujejo, malomarno govorijo o njej. Tem delavcem kličemo že sedaj, da so grdi izdajalci svojih interesov, interesov svojih tovarišev in delavstva sploh, če zanemarjajo organizacijo. Organizacija danes ni več potreba posamezne politične stranke, posamezne klike, marveč je družabna, življenska potreba. Kdor danes ni prijatelj organizacije, ta je prijatelj suženstva — prijatelj svojega lastnega pogina, pa bodi kdorkoli. Človeška družba mora hrepeneti po svobodi, mora uvesti pravične socialne razmere, mora zagotoviti delavstvu enakopravnost, kar se pa zopet zgodi le, če delavstvo samo to zahteva potom svojih organizacij, ki streme za temi cilji.

Bodoči gospodarski boj.

Dočim se nahajamo v najkrevnejših bojih svetovne vojne in vsak zdravo čuteč človek hrepeni po cilju vojne, po miru, pripravlja četverozevno časopisje za čas po vojni zopet novo vojno, ki bodi enako krvava kakor sedanja, čeprav naj se izvojuje z drugačnim orožjem. Ententino časopisje zahteva namreč, da naj se po vojni proglasi gospodarska blokada ali bojkot nad Nemčijo, Avstro-Ogrsko in vsemi državami, ki so sedaj v prijateljstvu s tema državama; zaprejo naj se svetovnemu trgu, da se polagoma uniči njih industrija in prebivalstvo. Ta budalost ima svoj izvor, če se prav spominjamo, v Franciji, ki jo angleški narodni gospodarji vrlo podpirajo, in da nekoliko olepšajo objektivnost tega prestopka napram drugim državam, zlasti nevtralnima, ga hočejo naperiti le proti osrednjima državama, češ, da se tudi ti dve carinsko-politiško združita. Ententaši trdijo, da uvedejo blokado le v svojo obrambo, če-

mur so verovali tudi socialističski politiki v četverozevnih deželah ter so, namesto da bi se uprli takim načrtom, hoteli dopovedati osrednjima državama, da pomeni njihovo carinska združitev izzivanje nasprotnikov.

Glede tega vprašanja pa ne more biti med socialisti različnih mnenj. Vsako nasilno odtezanje svetovnega trga in vsako omejevanje zgodovinsko potrebne gospodarske ekspanzivnosti (raztezivosti) bi ne bilo najzadnje velika nevarnost za delovno ljudstvo. Prav sedanja vojna je dokazala z brutalno jasnostjo, koliko trpe vsi neimoviti sloji zaradi zaprtja svetovnega trga in oviranja proste zamene blaga med posameznimi deželami. Ideja četverozeve, da bi izključila osrednji državi od svetovnega trga, je na radost naletela na odpor tudi pri malih in nevtralnih državah, da, celo v Italiji so se streznili ter že vnaprej odklanjajo izstvarnih in političnih razlogov bodočo gospodarsko vojno. V najuglednejšem časopisu »Nuova Antologia« izjavlja izdajatelj, češ, da je blodnja tak načrt, ker bi blokada osrednjih držav le dokončala pogin in onemoglost Evrope — a v prid Ameriki ali Japonski, prav gotovo bi pa bila človeštvu vobče v škodo. V tistem članku govori izdajatelj o obstoječem zgodovinskem sovraštvu do Nemčije in odklanja z vso odločnostjo angleško blokado politiko. Seveda tudi francosko in rusko časopisje ne neha pisariti o načrtu prej ko slej in celo pretiti nevtralnimi državam, da se raztegne blokada tudi nanje, če ne pokažejo pravočasno svoje dobre volje in ne sodelujejo z entento. Budalost celotnega načrta, tako se vsaj nadejamo, se bo razkrinkala sama in uničila bodo načrt njegove metode same. Dandanes ni mogoče več, kakor menijo ententaši, gospodarske sile niti jedne posamezne dežele dvigniti do popolne narodno-gospodarske oblasti, če se ne izrabljajo obenem sile svetovnega trga v ta namen. Sodelovanje dežel je na svetovnem trgu nujna potreba, ki je ententa ne bo spravila s sveta. Grozi, poizkuša jo uvesti že sedaj, toda tak boj ob mirnem času, ko vsaka gospodarska in politična državna organizacija potrebuje za svoj lastni obstoj sosedne države, ne bi uspeval. To vedo tudi nevtralne države, zaradi tega se le malo ozirajo na to ščuvanje.

ime in »Rasputnik« (zanikrnež) ostaneš vedno.

Kmalu nato je prišel Rasputin v Moskvu. Tam je bival v samostanu in napravil hitro karijero. Vplival je zlasti na nekatere dostojanstvenike, ki so obiskovali samostan, s svojimi pridigami o grehu zaradi kesa, in s svojim primitivnim verskim svetovnim naziranjem. Govorili so o njem; odlične osebnosti so se seznanjale z njim, zlasti dame. Že zopet se je dogodil velik škandal. Rasputin je pridigal takrat o skupnem kopanju moških in žensk v kopališču, češ da je to potrebno »zaradi zatiranja poželenja mesa«. Nekateri svetovne dame so se vdale vplivu Rasputinovemu in so obiskavale z njim kopališča. To »nočno čuvanje« v kopališču je imelo pri neki imenitni častilki Rasputinovi »neprijetne« posledice; o njej poročatno še patem. Škandal se ni razvedel le zaradi tega, ker so Rasputinovi pokrovitelji zatrli vesti o njem. Rasputinov vpliv ni zaradi dogodka trpel prav nič. Še samozavestnejši je bil kakor prej, in posluževal se je še bolj popustljivega familjarnega tona, ki je tako imponiral njegovim pokroviteljem. Namenoma je malomarno jedel »z rokami« ob mizi aristo-

Akcija proti šovinizmu na Angleškem.

Dne 21. in 22. oktobra je zboroval nacionalni odbor Neodvisne delavske stranke v Londonu pod predsedstvom poslanca Jowett. Sklenil je, da organizira po celi deželi shode proti splošni brambni dolžnosti. Dalje je ukrenil več stvari glede pravovarstva za člane stranke, ki pridejo pred sodišče. Kot zastopniki v izvršilnem odboru delavske stranke so bili izvoljeni sodrugi Macdonald in Anderson. Delegacija neodvisne delavske stranke bo na nameravani konferenci delavske stranke predložila resolucije glede naslednjih predmetov: 1. Obnovitev internacionale, 2. Munijski zakon in industrijsko zatiranje, 3. Davčna in denarna politika, 4. Tajna diplomacija in zunanja politika.

Konferenca je odrekla glede na tradicionalno politiko Neodvisne delavske stranke vabilo Zveze proti prisilni službi, svoje sodelovanje pri osrednjem odboru proti prisilni službi se bojujočih organizacij. Izrekla pa je Zvezi simpatije.

Imenovana Zveza hitro napreduje in šteje že 42 skupin. Redni člani morejo biti le za službo sposobni moške, ki so pripravljeni upreti se prisilni službi.

Glasilo Neodvisne delavske stranke je pridobilo v enem letu 18.000 novih naročnikov, ki se še vedno množe.

Pozor člani „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico!“

(K članskim zborovanjem.)

V težavni dobi se shaja članstvo konsumnih društev na zborovanja, kjer naj se pogovori o dosedanjem delu ter o programu za bodoče dni. Dosedanja doba je jasno pokazala, da je za uspešno delo **treba denarja, denarja in zopet denarja**. Sklep lanskega občnega zbora (dne 6. decembra 1914), da naj se dividenda ne izplača, ampak le vsakemu članu pripiše v dobro, je ugodno vplival na društveni razvoj. Pokazal pa je, da je društvu treba več **kapitala** in da je prvi pogoj še ugodnejših daljših uspehov: **zvišanje članskega deleža**, in sicer od 30 kron na 40 kron. Gor-

kratov in dopuščal, da so njegove mastne roke poljubovale visokorodne častilke in častilci. »Bodi ponižna, bodi ponižna, mala grofinja, s ponižnostjo premagaš satana. Od tvoje marmelade so mastne moje roke, daj, obliži jih.« In grofinja je lizala vpričo številnega strežništva »menihove« roke.

Neka prejšnja Rasputinova častilka, ki se ga sedaj spominja le z jezo in studom, mi pripoveduje: »Ne v njegovem nauku, marveč v njem samem je nekaj, s čemer vpliva na ljudi slabih živcev. Morda je to njegov ostri, neprijetni in prodirajoči pogled... On hipnotizira in premaga«. Toda kljub svojemu hipnotičnemu in prodirajočemu pogledu ni imel Rasputin nikdar velikega vpliva med preprostimi ljudstvom, dasi je skušal vplivati nanje. V Prokovskojevu in Tjumenju so se zbirali okoli njega samo navihanci in poredneži, ki so od njega bogateli in se dobro imeli v njegovi družbi. Del prokovskega prebivalstva ga je imelo za »spretnega nepridiprava«. Drugi so ga pa imenovali »lumpa«.

Ko je Rasputin bival v Moskvi, je prvič spoznal grofinjo I. (vplivno grofinjo Ignatjev) in nje salon. Še takrat, ko je bil

ske samostane, in kmalu nato je prišlo do velikega škandala, o katerem pa zaradi takratnih cenzurnih razmer niso smeli časopisi ničesar poročati. Rasputin je pri svojem »romanju« po ženskih samostanih posilil več samostanskih sester in nun. O stvari je izvedela Sveta sinoda. Obenem pa se je vršila tudi obravnava glede Rasputinove sekte v vasi Pokrovskoje in opravljanja molitev v jami. Na obe stvari so na Ruskem kmalu pozabili. Revizorji so po prizadevanju Rasputina dobili kmalu potem škofijske stolice... Takrat namreč, ko se je imela vršiti revizija, je imel Rasputin že vpliv in moč. Svojim prijateljem je rekel sedaj: »Zdaj zmorem vse!«

Pričela se je nova doba Rasputinovega življenja. Stori je zaobljubo in je naznanil svojim prijateljem in častilcem, da sporoče njegove namene čim glasneje javnosti. »Sebičnost in greh gospodarita v naših samostanih. Vzrok imamo, da delamo pokoro pred našimi svetimi očeti. Obiskati hočem te kraje.« Rasputin je potoval bos po svetih krajih. Toda kakor prvič, so ga podili povsod tudi sedaj. V tem času se je seznanil z duhovnikom Ivanom Kronštatskim, ki je Rasputina pregledal in mu rekel: »Rasputin ti je

nještajerska konsumna društva so to že davno storila. »Allgemeiner Verbrauchs und Sparverein« v Mürzzuschlagu ima delež po 60 K, zato ima že deleža 70.380 kron, ustanovljeno je bilo to društvo leta 1893. — »Allgemeiner Arbeiter-Spar- u. Konsum-Verein« v Fohnsdorfu je bilo ustanovljeno leta 1888, in ima deleže po 50 K. — Leobenska zadruga »Leobner Arbeiterbaeckerei« ima deleže po 200 K itd. — Pa tudi na Kranjskem imata tako konsumna društva v Idriji kot v Zagorju po 40 K visoke deleže.

Čuje se, da je iz vrst nadzornikov »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« že podan tozadevni predlog in da se bo o njem razpravljalo na članskih zborovanjih. Priporočamo zato članom, naj brez izjeme pritrdijo vsakemu predlogu na zvišanje članskega deleža, ker tako v sedanjih časih — mogoče še bolj v bodočih — je treba za nabavo življenjskih potrebščin denarja, veliko denarja. Gene so odvisne le od časa, kedaj se je blago moglo dobiti! —r.

Častna stvar vsakega delavca.

Pride čas, ko bo smatral vsak delavec kot samoobsebi umljivo, kot častno stvar, da je član svoje zveze, ter s tem pospešuje svojo delavnost in uspehe. Samo organiziranim delavcem pripada bodočnost sveta; zastavonoše bodo novega časa, boritelji za boljši in pravičnejši red vseh naših socialnih odnošajev, ustvarili bodo podlago za organizacijo družbe, v kateri ne bo več ne zatiralcev ne zatirancev, ne izkoriščevalcev, ne izkoriščancev. Bebel.

Svetovna vojna.

Krvavo italijansko bojišče ob Soči postaja bolj in bolj krvavo. Komaj je končala tretja velika italijanska ofenziva ob soški fronti, ki je trajala nad štirinajst dni, že so pričeli z novo četrto ofenzivo. Dočim so se vršili prejšnji boji ob celi soški fronti, so zastavili napade pri četrto ofenzivi zlasti na Gorico in okolico.

Četrta bitka ob Soči nam kaže boje največje srditosti. Morda so Italijani sodelili, da po tretji bitki treba udariti z vso

Griška voznik, mu je obljubila neka odlična oseba, ki jo je peljal v Tobolsk, pokroviteljstvo in ga pregovorila, da se je posvetil duhovništvu. Rasputin je poiskal to osebo, tedaj škof, ki je imela velik vpliv v Moskovski organizaciji desnice, in ta ga je uvedla v krog vsemogočne grofinje I. Prvič je vplival slabo na grofinjo. »Tak je kakor obseden in robat«, se je pritoževala grofinja. »Opazuj ga natančneje, mala grofinja,« ji je svetoval Rasputinov pokrovitelj. Škof je zahteval, da se je Tobolska škofija ozirala na verske »darove« Rasputinove. Brzjavi so prihajali v Tobolsk. In zgodilo se je tole: Celb vrsto oseb so na priporočilo Rasputinovo posvetili v duhovnike. Novi pastirji so delali v svojih cerkvah naravnost ali pa po ovinkih reklamo za Rasputina v svojih pridigah. Kmetje so bili nezadovoljni in so godrnjali. Pritožbe so prihajale na škofa — Varnova, prejšnjega Rasputinovega prijatelja. A tožbe so bile brez uspeha. Kmalu se je čutil Rasputin dovolj vplivnega in odpotoval je v Petrograd. Krog grofinje I. ga je podpiral in dobil je dostop povsod. Po svojem povratku v Tobolsk je pravil Rasputin, da je bil pri predsedniku ministrskega sveta P. A. Sto-

silo, to pot se posreči, kar se ni posrečilo že v treh velikih bitkah, ali varajo se tudi v svojih četrtil velikanskih napadih. Naša straža ob Soči je bila pripravljena tudi na takojšnji boj po tretji ofenzivi in odbija italijanske navale enega za drugim. Gotovo je že, da tudi ti boji ne bodo prinesli Italijanom zaželenega uspeha ne v bojih na doberdobsko planoto, vrh Sv. Mihaela, Kalvarijo, za katere se posebno trudijo, ne ob kaki drugi točki naše neomajne fronte.

Prof. Lovrič poroča z italijanskega bojišča med drugim: Danes, dne 5. novembra, mi je povedal neki italijanski pribežnik, da je moštvo 38. italijanskega polka ubilo svojega podpolkovnika.

Italijanska polka št. 37 in 38 sta se spuntala in polka št. 43 in 44 sta odrekla pokorščino svojim oficirjem in nista hotela jurišati naših pozicij. — So pač vedeli, kaj jih čaka!

Kakor poročajo iz Rotterdama, se je izvršil letalski napad na Verono od strani avstro-ogrskih letal zjutraj 14. t. m. Letala so vrgla 15 bomb na razne točke mesta. Ena bomba je ubila 18 oseb. Materialna škoda je neznatna. — Vsega skupaj je ubitih 30 oseb, 29 težko, 19 lahko ranjenih.

»Guerre Mondiale« priobčuje študijo, v kateri pravi, da je smatrati italijansko ofenzivo za končano. Naravno, da trajajo nadalje posamezni napadi, ali brez splošnega načrta. Gorica stoji trdno kakor prej. Tudi kraška fronta ni omajana. Torej se ni nič spremenilo. Ako je italijanska ekspedicija na Balkanu odvisna od padca Gorice, bo treba še dolgo na njo čakati.

Povodom rojstnega dne italijanskega kralja (11. novembra) je izdal Cadorna, kakor poroča »Agencia Stephani«, na čete tako-le dnevno povelje:

Danes je rojstni dan našega najvišjega vojnega gospoda, kralja Viktora Emanuela III. Pet mesecev že je zvest tradiciji svoje hiše in se izpostavlja nevarnostim vojne. Tako je njegovo življenje, kakršno je življenje čet, ki imajo zavojevati z orožjem svete meje, katere je predpisala naši domovini narava in zgodovina. Italijanska armada prisega v tem trenutku, da bo hodila z nepremagljivo odločnostjo po potu, ki vodi k uresničenju naših opravičenih nacionalnih aspiracij. Živel kralj!

lipinu ter da je pozdravil njegovo na Apotekerskem otoku vsled eksplozije ohromelo roko. »Prorokoval sem mu, da ga umori sovražnikova roka,« je pripovedoval pozneje Rasputin. Bodí že kakorkoli, Rasputin je dobil leta 1906 tak vpliv, da so se mu jeli laskati največji mogotci na svetu. V njegovo stanovanje v Tjumenju prihajalo je s pošto toliko pisem, da je imelo več tajnikov dovolj opravila z razdeljevanjem in urejevanjem pisem. »Tudi minister ne dobi toliko pisem, kajne?« je trdil pobožni »menih« ošabno in samozavestno.

V Tjumenju se je tudi seznanil bliže z nadzornikom ljudskih šol Gregorijem Jakovlevičem Maljareckijem; prinesel mu je iz rezidence 2000 rubljev za šolske namene in ga poizkušal pridobiti za to, da bi svoje delovanje v področju nadzornika Maljareckija raztegnil tudi na šolske otroke, zlasti na deklice... Toda kljub priporočilu škofa Varnava, vendar ni imela propaganda za Rasputizem med nedolžnimi šolaricami Tjemenskih šol nikakršnega uspeha, čeprav je trdil škof, da nam je poslala »menih« božja roka.

Toda vse navduševanje Italijanov ni pomagalo, da bi zavzeli Gorico. Četrta ofenziva je popolnoma ponesrečila, a sedaj obstreljujejo Italijani Gorico. Nad sto strelcev pade na dan na mesto. Nad 300 hiš je silno poškodovanih in pobitih in ranjenih več sto ljudi.

Vobče pa prevladuje mnenje, da Italijani soške bojne črte ne bodo prodrli.

Balkan je postal silno pereče vprašanje. Zdi se, kakor bi bilo sedaj važno še samo balkansko bojišče. Avstrijska, nemška in bulgarska ofenziva je potisnila Srbe že daleč tja v zaledje Črne gore. Mislili so nekateri, da se bodo Srbi odločili za bitko na Kosovem polju, toda to se najbrže ne zgodi, ker se umikajo proti Črni gori, oziroma severni Albaniji. Pot jim je deloma še odprta tudi na grško ozemlje, a na Grškem so mnenja, da Srbi tam ne bodo iskali zavetja. Od bosanske, to je zahodne strani prodirajo avstrijske in nemške čete v Novi bazar in proti Črni gori. Bulgarija pa se bojuje proti zahodu s Srbi, proti jugu ob Strumici in Vardarju pa z Angleži in Francozi z uspehom. Ententa ne misli več na Srbijo; pomoč za Srbijo je došla prepozno, pač pa namerja vojevati na Balkanu pozimsko vojno proti osrednjima državama in Bulgariji, za katero bo zopet potrebovala velikansko vojsko. Presojati seveda ne moremo, ali je to resnični namen entente ali pa so le besede namenjene v tolažbo državljanom, ki so postali že kaj nezadovoljni z dosedanjimi »uspehi« entente na vseh bojiščih.

Zlasti pritiska ententa na Grčijo in Rumunijo. Ob rumunski meji zbirajo Rusi veliko armado, vendar pa se Rumunija še ne mara odločiti za entento. Še bolj mučijo »prijatelji« Grčijo. Prete ji, da jo blokirajo, Anglija pravi, da zasede Solun, Francija prete z represalijami, zahtevajo, da demobilizira in gotova stvar je, da zasede Italija južno Albanijo.

Grčiji seveda ta tobak entente ne ugaja, obljubljuje le blagohotno nevtralnost, dalje pa ne gre. Pač pa sta Bulgarija in Grčija sklenili posebno pogodbo, po kateri se je dogajal ob meji obeh državic nevtralni pas, kar ni nikakor v prilog entente, ker se po tej pogodbi sme raztegniti bojišče na nevtralno ozemlje, kjer se srečajo bulgarske in angleško-francoske čete.

Operacije ob Dardanelah so Angleži in Francozi opustili ter so velik del tamkajšnjih čet prepeljali v Solun in jih vodijo sedaj proti Bulgarom.

Razvoj balkanskih dogodkov, veliko nasilstvo na Rumunijo in Grčijo ter prepustitev Srbije njeni usodi, so stvari, ki morajo Grčijo in Rumunijo odbijati in ji siliti, da se pridruži tistim državam, ki se bore proti svetovni nadvladi Anglije in proti njenim zaveznicam, če ne bodo represalije močnejše kakor razum.

Sedanja situacija diktira to, in verjetno ni, da bi se utegnili balkanska vojna drugače razvijati.

Rusko bojišče se ni bistveno spremenilo. Za Dvinsk in Rigo se še vedno vrše boji.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni je ljuta bitka v Voloniji, kjer so se vršili boji že cel mesec in so hoteli Rusi ob reki Stripri pretrgati avstrijsko bojno črto, in sicer v prostoru Čartorijsk - Rafalovka. Zvezne čete so vrgle Ruse na dvajset kilometrov dolgi črti za reko Stri in jih potem preganjali še dalje ter s tem pretrgali rusko bojno črto.

Isto, kar velja o ruskem bojišču, velja domala tudi o francoskem. Napadi in protinapadi se vrše vsak dan, letalci obletavajo in obmetavajo bližnje kraje.

Najvažnejše pa je, kar nam poroča časopisje, da so Nemci spravili mnogo čet na francosko bojišče ter da prično tudi tam veliko ofenzivo.

Domači pregled.

Letnik 1898 pride k nabiranju. Poroča se, da bodo mladeniči rojstnega letnika 1898. v kratkem klicani k prebiranju. Občine in druga oblastva so že dobila potrebna navodila.

Tržaški italijanski socialno-demokratski poslanec sodrug Pittoni o bodočnosti avstrijskih Italijanov. Berolinski »Tageblatt« priobčuje pogovor svojega tržaškega dopisnika z državnim poslancem Pittonijem. Ta je naglašal, da so Italijani v Avstriji poklicani napraviti zvezo med staro zapadno kulturo in mladimi izhodnimi narodi. Avstrijski Italijani ne morejo iskati svoje bodočnosti v Italiji, zakaj oni se ne morejo dati gospodarsko uničiti. Mi avstrijski Italijani, tako je zaključil Pittoni, sploh ne moremo eksistirati, če ne ostanemo pristanišče Avstrije.

Ponarejene krone so se pojavile v Celju. Falzifikati so precej spretno napravljeni, imajo letno številko 1897 ter so na robu brez napisa. Pri obtipanju je čuti kakor da bi bili mastni, tudi barva je temnejša kakor pri pravih kronah.

Ustreljen lajnar. Enonogi lajnar v Gradcu, Ivan Plaszug, je bil znan z enonogim lajnarjem Habertzem in mu je časih tudi dovolil, da je pri njem prenočil. Ko je Habertz z neko žensko zopet prišel na Plaszugovo stanovanje, se je vnel prepir in Plaszug je Habertza z revolverjem ustrelil. Obsojen je bil na tri leta ječe.

60.000 jajc zaplenjenih. V Homulovu na Češkem je imel neki spekulantski trgovec shranjenih 60.000 jajc, da bi jih razprodal takrat, ko bi bila najdražja. Oblast je to izvedela in je zaplenila vso zalogo jajc. Tudi na Kranjskem (Dolenjsko) so baje zaplenili okoli 40.000 shranjenih jajc.

Zopet vojni liferantje. V Budimpešti so bili obsojeni Zigmund Gouber na 6 let, Moric Grüner na 4 leta, Henrik Schwarz, Herman Görö in Ludvik Herzel ter Rudolf Kunz na 2 leti ječe, ker so pri dajtvu živil za armado goljufali.

Cirilica v Bosni. Bosanska vlada je za vse oblasti, vse urade in zavode določila izključno rabo latinice in prepovedala rabo cirilice. V cirilici pisane vloge smejo uradi pač vzprejemati, reševati jih pa morajo v latinici. To velja tudi za občinske urade, trgovsko in odvetniško zbornico ter podobne korporacije. V šolah je rabiti izključno latinico, samo pri pravoslavnem veronauku je še dovoljena cirilica.

To je kupčija! Glasilo ogrskega poljedelskega ministrstva poroča, da je neki mlinar v Bekcesabi lani kupil 2000 prašičev in zanje plačal 200.000 kron. Letos je te prašiče prodal za 1.600.000 K. Ker ga je piča veljala 800.000 K, je pri 2000 prašičih zaslužil 600.000 kron.

Dobrdobski pekel. Vojni poročevalce »Az Esta« poroča: Najstrašnejši boj v dobrdobskem peklu je boj moža z možem. Italijani pogosto vdero v od težkih granat razstreljene jarke, vendar se jim pa nikdar ne posreči, da bi se trajno vgnjezdili. Danes, v sredi dogodkov četrte velike soške bitke, je nemogoče odrekati italijanskim vojakom pogum. S tem bi samo vrednost naših z brezizglednim junaštvom in vztrajnostjo se borečih vojakov znižali.

Italijani so hrabri, a ne dovolj vztrajni. Lahko umrjo, ne morejo pa zmagati. Protinapadov ne vzdrže. Naše čete na dobrdobski planoti so oborožene z novim posebnim orožjem: sablji podobnim dolгим bajonetom. Pred tem orožjem se Lahi posebno tresejo. Naše postojanke na Dobrodo so popolnoma nedotaknjene. Med delovanjem težkih italijanskih topov se skrijejo naše čete v skalnate votline in po drugih skrivališčih. Izgube Italijanov so strašne, veliko večje kot v prejšnjih soških bitkah. Nasprotno so pa naše izgube veliko manjše kot prej.

Spolne bolezni in vojna. Med najžalostnejše pojave sedanje vojne spada pač dejstvo, da so se najnevarnejše spolne bolezni grozovito pomnožile. O tem bi vedeli mnogo povedati civilni kakor vojaški ter policijski zdravniki. Javna in tajna prostitucija se je silno razširila in ker se je razneslo vse polno spolnih bolezni, je opravičena skrb za ljudsko zdravje in za zdravje prihodnjih generacij. Vojaške oblasti so v tem oziru s prav strogimi odredbami storile vse, kar je v njihovih močeh, da omejijo to nevarnost. Želeti je pa tudi, da bi civilne oblasti tej stvari posvetile največjo pozornost in poskrbele kar treba v varstvo prebivalstva.

Vrat izgrgravamo s Fellerjevim bolečine hladečim fluidom iz rastlinskih esenc z znamko »Elzafluid« in se masiramo lahko tudi zunanje s tem pomirilom bolečin. Ta je najboljša profilaksa proti prehladu in vratobolu. 12 steklenic tega izvrstnega domačega zdravila franko za le 6 kron pošilja lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško). Prav tam naročamo tudi Fellerjeve mehke odvajajoče rabarbarne kroglice z znamko »Elzakroglice«. 6 škatlic franko velja le 4 K 40 h. Dve neobhodno potrebni domači zdravili, odlikovani z nad stotisoč zahvalnimi pismi in zdravniškimi priporočili.

Svetovni pregled.

Pred italijansko vojno napovedjo Nemčiji. Milanski dopisnik »Nene Züricher Zeitung« poroča baje iz zanesljivega vira, da skušajo italijanski trgovci, seveda ne uradno, prekiniti trgovske zveze z nemškimi tvrdkami, ker smatrajo neizogibno vojno napoved Nemčiji. Ta napoved je nedvomno v zvezi z udeležbo Italije pri balkanskih bojih. Tudi je skoro gotovo, da bode vlada stopila pred zbornico že z gotovim sklepom.

Kaj je videl Šved v Italiji. Urednik švedskega soc. dem. lista »Arbetet«, državni poslanec sodrug dr. Gunar Löwengren je bil v Italiji. Ko je prišel v Florenco, se je pomudil zaradi silne gneče in videl, ko so peljali v skupinah po 20 okoli 200 socialnih demokratov v Arezzo, da jih tam ustrelje. Vojaško sodišče jih je obsodilo na smrt, ker iz gneva do vojne niso bili poslušni zapovedim. Gledalci so malomarno opazovali prizor, pač pa vpliva tak prizor na tujca, ki se slučajno prepriča, da navdušenja za vojno v Italiji ni.

Otvoritev železnice Belgrad-Sofija. Nemški listi poročajo: Najpozneje v 10. dneh bo glavna srbska železniška proga zopet popravljena in promet Berlin-Dunaj-Belgrad-Sofija-Carigrad odprt.

Putnik je še vedno srbski vrhovni poveljnik. »Agence Havas« poroča: Pariško srbsko poslaništvo izjavlja, da je general Putnik še vedno vrhovni poveljnik srbske armade. Srbska vlada na mir niti ne misli in tudi ne bo nanj mislila, dokler ne zmaga četverozeza. Srbija, ki bolj kakor kdaj zaupa v bodočnost svojega plemena, se bo borila do zadnjega diha.

Doslej okoli 70.000 Srbov ujetih, blizu 500 topov zaplenjenih. Dopisnik »Berl. Tagebl.« poroča o srbskih izgubah: Srbi so do konca onega tedna izgubili 54.500 ujetnikov in 478 topov. V teh številkah pa še ni všteti plen, o katerem poročajo poznejša uradna poročila. Ker se že od lanske vojske nahaja v avstrijskem ujetništvu 40.000 Srbov, presega sedaj število srbskih ujetnikov 100.000 mož.

Umor Milana Pribičevića. Bulgari so 14. t. m. uradno poročali, da se je srbski domobranski polk uprl proti svojemu poveljniku Milanu Pribičeviću in da ga je usmrtil. Milan Pribičević, brat nekdanjega hrvaškega poslanca Pribičevića je bil nekdanji častnik avstrijske armade. Pred mnogimi leti je zapustil Pribičević Avstrijo in je prestopil v srbski revolucionarni tabor. Pribičević je soustanovil »Narodno Obrano«, ki je urila četaše in pripravljala čete prostovoljcev za vojsko proti Avstriji. Pribičević je tudi nadzoroval »šole«, v katerih so urili najete čete. Major je postal leta 1914. Nanj so takoj mislili sarajevski morilci, da jim preskrbi orožje, ker niso razpolagali z denarjem, da ga kupijo. Ker je pa major Pribičević in merodajni član »Narodne Obrane«, Dačić, ravno takrat potoval, so se obrnili poznejši sarajevski morilci za orožje na njim znanega nekdanjega četaša, uradnika državnih železnic Milana Ciganovića. Pozneje so občevali tudi s Pribičevićem, ki je bil zato dejansko tudi povzročitelj sarajevskega umora. V spomenici c. in kr. vlade 27. julija 1914 o vsesrbskem pokretu in o napadu v Sarajevu se Pribičevićovo delovanje večkrat omenja. Vsled svojih »zaslug« je postal polkovni poveljnik, a lastni vojaki so ga umorili, morebiti za to, ker so ga smatrali za glavnega povzročitelja sedanje vojske, v kateri Srbija toliko trpi.

Govorice o miru v Odesi. Budimpeštanski »Vilag« poroča iz Bukarešte: Glasilo gubernatorja v Odesi baje priobčuje od cenzure odobreni članek, ki izraža zadovoljnost, da je dospel položaj na bojiščih tako daleč, da morajo vsi spoznati brezmiselnost nadaljevanja vojne. Članek govori naravnost posmrtnice Srbiji in Belgiji. Srbija je navdušena izkravavala v službi slovanske misli. Zglašajoč se na uradne vire, pravi potem članek, da je velik del ovir za mirovna pogajanja že odstranjen in da so dnevi pogajanj blizu.

Nemški aeroplan nad Solunom. Iz Soluna poročajo: 7. novembra je priplul nad mesto nemški aeroplan, ki je daljša križaril nad angleško-francoskim taboriščem.

20.000 ton koruze bodo po Donavi izpeljali iz Bulgarije v Nemčijo. Druga žita bo Bulgarija prodala Nemčiji samo toliko, kolikor ga ima več, kakor ga sama rabi.

Kaj more Bulgarija izvažati. Bulgarski finančni minister Tončev se mudi sedaj v Berlinu ter je porabil to priliko, da je različnim časnikarjem pojasnil, kaj bi Bulgarska lahko vse izvažala v Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Bulgarska je v zadnjih mesecih izpeljala mnogo žita v Turčijo in 10.000 ton žita na Grško, zato zdaj ne more dati Avstriji in Nemčiji dosti žita. Pač pa ima mnogo koruze na razpolago, namreč 20.000 vagonov. Jajca je Bulgarska že dolgo izvažala v Nemčijo, a odkar je nastala vojna, ji je bil izvoz zaprt. Na otoku Ramadan, na rumunsko-bulgarski meji, je dal tam finančni minister Tončev pometati v Donavo na tisoče zabojev jajc, ker jih ni bilo mogoče naprej poslati in so začela gniti.

Rumunski socialisti proti vojni. Iz Bukarešte poročajo: Kongres rumunskih socialistov, ki je zboroval v nedeljo in po-

nedeljek, se je v vprašanjih zunanje politike postavil na pacifistično in nevtrarno stališče. Voditelj stranke je izjavil dopisniku »P. L.«: »Mi socialisti smo seveda nasprotniki vsake avanturistične politike, ki bi mogla spraviti Rumunijo v vojno. Ne dajte se premotiti od razpoloženja, ki vlada v Bukarešti. Ljudstvo, ki mora delati, je proti vsaki hujskajoči politiki.

Pred rekonstrukcijo rumunskega kabineta. »P. L.« poroča iz Bukarešte: Vesti, da se nahaja rumunski kabinet v kritičnem položaju, so neresnične. Pozicija ministrskega predsednika Bratiana je bolj trdna, kakor le kedaj. Pač pa je pričakovati v kabinetu samem nekaterih sprememb.

Wittejeva politična oporoka. »Dziennik Narodowy« poroča: O priliki hišne preiskave pri bivšem vojnem ministru Suhomlinovu (ki je bil, kakor znano, obdolžen veleizdaje) so našli pismo grofa Witteja carju, v katerem svari carja pred spletkami stranke velikega kneza Nikolajeviča, ki hlepi po carski kroni. Witte svetuje, naj se čimprej sklene mir z Nemčijo, ker bo vojska Rusiji in hiši Romanov prinesla škodo, ki se ne bo dala popraviti. Witte ožigosa zvezo s Francijo in posebno z Anglijo, ki je enaka samomoru Rusije. Potrebno je tedaj, da se razruši zveza z Anglijo in v zvezi z Nemčijo napravi konec angleški nadvladi. Wittejevo pismo seveda ni doseglo carja.

Rusija in Perzija. »Corriere della sera« javlja iz Petrograda, da tamošnje politične kroge precej skrbi položaj v Perziji, na katerega zelo vpliva razvoj balkanskih dogodkov in rastoči nemški vpliv v Carigradu, ki zelo neti revolucionarno propagando pri vseh mohamedancih. Rusija in Angleška sta se zato dogovorili o skupnih varnostnih odredbah in sta od perzijske vlade že zahtevali, da razpusti turško-perzijsko četo in nastopi proti avstrijsko-nemškimi intrigam. Če se vlada preseli v Ispahan, tedaj bo Rusija, kakor pišejo »Nowoe Vremja«, takoj zasedla severni del Perzije.

Nenadni odstop Churchilla. Mornariški minister Churchill je ponudil ministru Asquithu svojo demisijsko, ker ni bil sprejet v mali vojni svet in noče ostati v dobro plačani službi vzapečku. Nenadni odstop Churchilla je izzval v Londonu razburjenje, ker je bil odstop nepričakovan.

Brambna dolžnost na Angleškem. Z uvedbo brambne dolžnosti na Angleškem sicer še čakajo, ker se boje odpora. Vendar pa je odredila vlada, da se mora do 30. novembra prigrasiti dovolj neoženjenih prostovoljcev. Če bi se to ne zgodilo, bo vlada samce k temu prisilila še preden bo pozvala prigrasene oženjence. Grožnja zbuja na Angleškem silno nevoljo in delavska neodvisna stranka je pričela, kakor smo že poročali, z agitacijo proti tej odredbi in za mir, ker je sedaj pravi trenutek po mnenju te organizacije.

Izgube v sedanji vojni. V angleški perski zbornici je rekel lord Loreburn: »Izgube na ljudeh v sedanji vojni, ki se cenijo na 15.000.000 mrtvih in poškodovanih, stroški za vojno, ki znašajo mnogo tisočev milijonov, bodo vso civilizacijo premenili. Če se bo vojna brez konca nadaljevala, bodo sledile revolucije in anarhije. Veliki deli na kontinentu se bodo premenili v puščave, kjer bodo živeli samo starčki, ženske in otroci.« — Lord Courtney je rekel: Vojna znižuje nivo civilizacije, proizvaja socialno nazadovanje in zmanjšuje osebno svobodo državljanov.

Razpoloženje za mir na Angleškem. »Labour Leader«, glasilo neodvisne delavske stranke piše v uvodniku: Mi smo

mnenja, da je pripisovati govorom lorda Lorbourn -in Courtnege historičen pomen. S poudarkom izjavljamo, da je prišel čas, ko bo treba enake besede izpregovoriti v težavnejši okolici, v poslanski zbornici. Kaj moramo storiti zunaj parlamenta, da pospešimo znake jutranje zarje? Pred vsem moramo mobilizirati javno mnenje, da bo zahtevalo, da sledi vlada zgledu Brianda, da že enkrat izjavi, da je opustila vse napadalne načrte in da zariše tako jasno svoje cilje, da se Nemčiji ne bo treba več bati, da hočemo preprečiti njen legitimni razvoj. Dalje poroča »Labour Leader« o govoru Macdonalda, v katerem pravi ta: Sedaj je prišel čas za neodvisno delavsko stranko, da prične z velikim javnim bojem. Imam izkušnje, da je ljudstvo kljub grožnjam in alarmu pripravljeno slišati in sprejeti našo vest.

V angleški Indiji agitirajo za upor japonski agitatorji. Vstaško gibanje je široko zasnovano in povzroča Angležem velike skrbi. Indija je zlata jama za Anglijo.

Preključeno cesarstvo. »Times« poroča, da je kitajska vlada japonsko vlado obvestila, da se republika letos ne bo spremenila v monarhijo. Kitajci bodo to storili, kadar pridejo mirnejši časi.

Glavobol

je bolezen, ki se vedno zopet vrača. Kogar te bolečine enkrat mučijo, ta sme z žalostnim dejstvom računati, da se bodejo bolečine v odmorih od osem do štirinajst dni, od treh do štirih tednov ponovile. Ponovile se bodo zaradi tega, ker je glavobol večidel nervozna bolezen. Ako torej enkrat nastopijo, zamore se njih ponovitev z okrepčanjem in pomirjenjem preprečiti. Mnogo tisočev od glavobola mučenih osebam je pri tem Fellerjev dobro dišeči, živce pomirjajoči, bolečine odpravljajoči rastlinski esenčni fluid z zn.: »Elza-fluid« izborno služil. Odvzame glavobol večidel takoj in prepreči njegovo ponovitev. Kdor hoče imeti na sprehodih, potovanju ali na prostem takoj učinkujoče sredstvo pri roki, naj bi imel Fellerjev migrenski štift (Migränstift) vedno v žepu. Ako je glavobol posledica slabe prebave ali zapiranja, naj se vzame Fellerjevo milo odvajajoče Rabarbara-kroglice z zn.: »Elza-kroglice«. 6 škatljic stane 4 K 40 vin. franko, 12 steklenic Fellerjevega »Elza-fluida« 6 kron franko, 1 migrenski štift dodan, 1 krono. Naroči naj se naravnost pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 334 (Hrvaško).

Iz rudarskih zadrug.

ZAPISNIK

o seji odbora skupine II. rudarske zadruge za Koroško dne 24. oktobra 1915.

Navzoči: Ivan Gotschier, načelnik II. skupine, kopač pri Blajberški rudniški uniji v Blajbergu. Odborniki: Henrik Neuman, kopač pri Avstr. mont. družbi v Löltingu; Jožef Pettauer, kopač pri Blajberški rudniški uniji v Blajbergu; Mihael Kofler, kopač pri erariškem rudniku v Rajblu; Maks Höller, rudniški svetnik, kot zastopnik rudniške oblasti; Henrik v. Becker, tajnik rudarske zadruge, zapisnikar.

Dnevni red: 1. Posvetovanje o v času od zadnje seje došlih ali seji predloženih prošnjah za podpore. 2. Obračun načelnika in odbornikov o izdatkih, ki so jih imeli v prvi polovici leta 1915. 3. Posvetovanje o predlogu na shodu delegatov glede diet za delegate. 4. Slučajni predlogi.

Načelnik otvori sejo ob 10½. dopoldne, pozdravi zastopnika c. kr. rudniške oblasti, tajnika in druge navzoče ter proglasi sklepčnost seje. Ko je predsednik naznanil dnevni red, je dal besedo gospodu tajniku k prvi točki dnevnega reda. Tajnik prečita od zadnje seje dospele prošnje za podpore iz v ta namen določenega sklada skupine II. in se od načelnika predlagane in od prezidija dovoljeni podporni zneski naknadno odobre. Seji je predložila prošnjo rudarjeva vdova Magdalena Wenger v Kreutu, ki jo tajnik prečita. Po posvetovanju se dovoli znesek 30 kron kot podpora, kateremu predlogu so vsi navzoči pritrdili.

K točki 2. Obračun načelnika in odbornikov o njih izdatkih za korespondenco itd. za prvo polletje 1915 se pregleda in zneski nakažejo v izplačilo.

K točki 3. Glede potnih stroškov za delegate in odbornike k sejam, ki se vrše v Celovcu, otvori debato načelnik, da formulira eventualno predlog, ki naj se bi predložil shodu članov skupine I., kakor tudi velikemu odboru, ko se sestane v bodočem letu. Tajnik opozarja, da se more eventualna sprememba glede odmere v pravilih določenih diet izvršiti s spremembo odstavka XX., § 126. pravil ali pa potom dostavka, čemur je pa potrebno, da pritrdita tako skupina I. in veliki odbor, kakor tudi pristojna rudniška oblast, o čemer bodo razpravljale v bodočem letu zborujoče seje. O tem se je že govorilo meseca maja t. l. na takrat se vršecem zborovanju delegatov in se je napravil sklep v tem zmislu. Pojasnila načelnika in odbornikov se sprejmejo na znanje. — Načelnik naglaša, da funkcionarji ne za-

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta števil. 17

priporoča svojo bogato zalogo

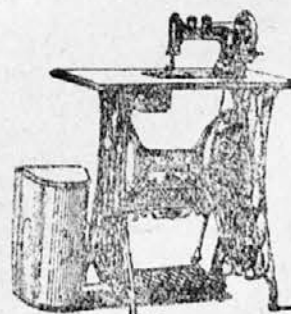

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

hitevajo zvišanja po pravilih določenih potnih in življenjskih stroškov, da pa zaradi mnogo več časa na poti kakor prej, ker morajo preskrbeti potrebno legitimacijo in so morali kljub pravečasni prošnji oditi dan prej kakor prej. Načelnik torej poprosi sporazumno z drugimi udeleženci navzoče rudniške uradnike, da naj podpirajo prošnjo pri zadrugi, kar so tudi obljubili.

K točki 4. Zastopnik c. kr. rudniške oblasti naznani v drž. zak. C. X. LIX z dne 21. oktobra t. l. objavljeno in s cesarsko naredbo z dne 3. oktobra 1915 urejeno poslovanje pri v. z. mislu zakona z dne 14. avgusta 1896, drž. zak. št. 156 ustanovljenih rudarskih zadrugah, ki velja za čas vojne. V z. mislu te informacije se voli novo en. odbornik in en. namestnik za v. vojaško službo poklicane. Izvoljena sta bila z večino glasov kopač Franc Srebotnik pri grof. Henklovem rudniku v Lešah kot odbornik in kopač Gin. Dohr pri grof. Henklovem rudniku pri Sv. Štefanu v Lavantski dolini.

Ker je bil dnevni red izčrpan in ni nihče ničesar predlagal, je načelnik zaključil sejo.

Henrik v. Becker s. r.
tajnik, zapisnikar.

Ivan Gottschier s. r.
načelnik skupine II.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Rudarski koledar za leto 1916

izide v kratkem. Cena v platno vezanem izvodu 1 krono, po pošti 10 vinarjev več. Naroča se pri upravi „Delavca“ in pri zaupnikih.

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, Francišanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Žepni koledar za delavce sploh in prometne nameštence za leto 1916

dobe sodrugi v kratkem pri zaupnikih in vsi, ki so naročili koledarje pri upravi lista „Delavca“ po pošti. Kdor naroči več kot 10 koledarjev dobi popust.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritličje.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4, pritličje.
Dr. B. Ipavic	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3 pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico se treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

vpisana zadruga z omejeno zavezo
1915/16

Spoštovani zadružniki in zadružnice!

Vabimo Vas s tem na

redna članska zborovanja in na občni zbor.

Članska zborovanja bodo:

- 20. novembra za Glince in Rožno dolino na Glincah v Ameriki ob 8. uri zvečer.
- 21. „ za Jesenice in Savo pri Werglesu ob 3. uri popoldne.
- 27. „ za Sodno ulico in Krakovski nasip pri Perlesu ob 8. uri zvečer.
- 28. „ za Javornik in Koroško Belo pri Hkavcu ob 3. uri popoldne.
- 29. „ za Šiško v Šiški ob 8. uri zvečer.
- 30. „ za Vodmat pri Pavšku na Martinovi cesti ob 8. uri zvečer.
- 5. decembra v Tržiču pri Pelarju ob 3. uri popoldne.

Dnevni red povsod:

1. Računsko poročilo.
2. Volitev delegatov in namestnikov.
3. Predlogi in nasveti.

Občni zbor delegatov se vrši

8. decembra 1915

:: v restavraciji južnega kolodvora v Ljubljani. ::

Začetek ob 2. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo o računih za leto 1914/15.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev 3 članov načelstva.
5. Volitev 4 članov nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni uradni reviziji.
7. Sklepanje o bilanci in čistem prebitku.
8. Prememba pravil § 48, 1. odst.
9. Predlogi in nasveti.

Predlogi, ki se naj razpravljajo na občnem zboru, se morajo izročiti načelstvu najmanj 8 dni poprej.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Vojaški čevlji

za častnike in
moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,

Breg št. 20.